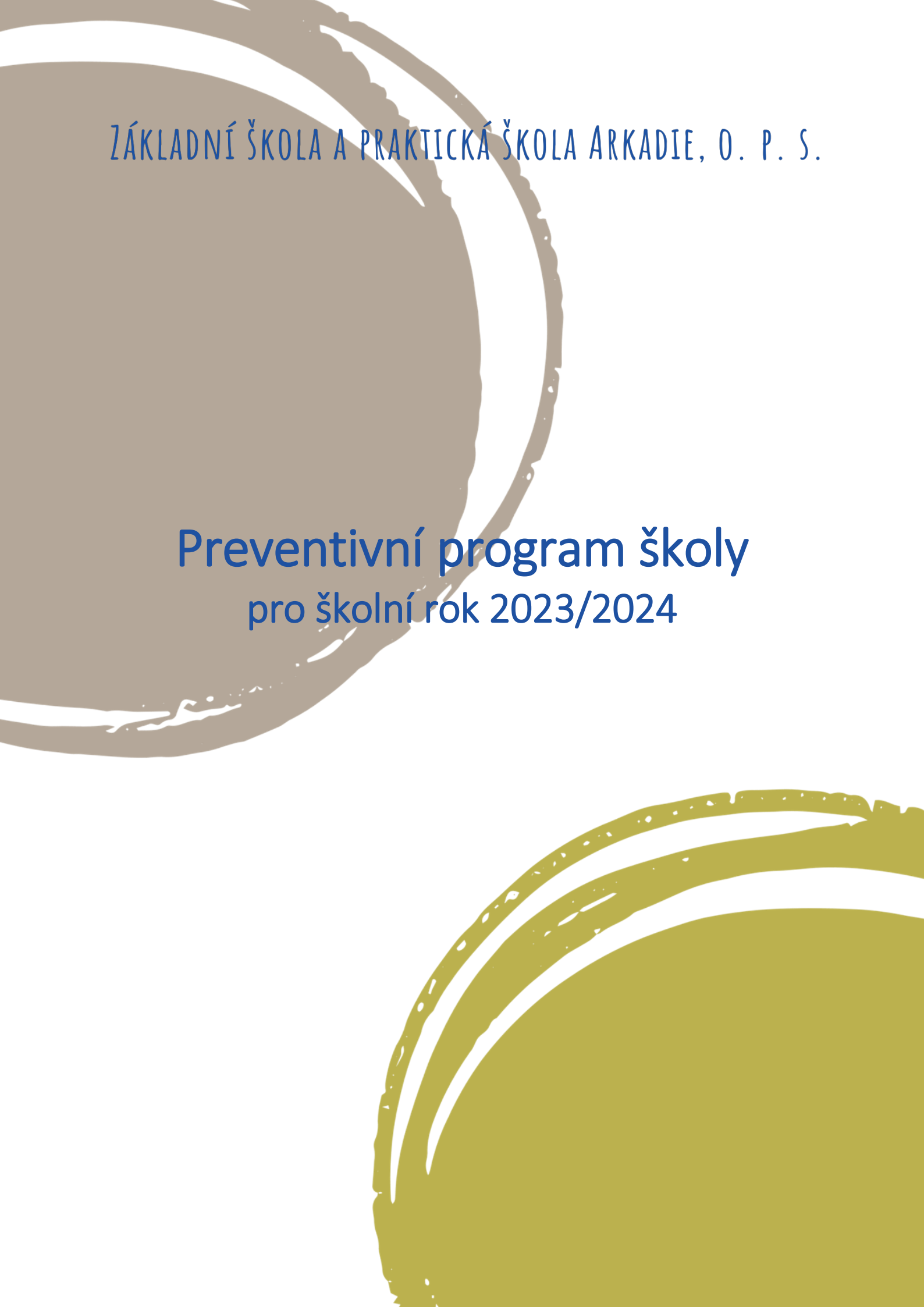

ZÁKLADNÍ ŠKOLA A PRAKTICKÁ ŠKOLA ARKADIE, O. P. S.

Preventivní program školy pro školní rok 2023/2024

Obsah

1	Základní údaje	2
2	Úvod	3
3	Charakteristika školy	4
4	Naši žáci - specifika a rizikové chování	5
5	Cíl Preventivního programu školy	6
6	Způsob realizace	9
7	Znalostní kompetence žáků	11
8	Vlastní program	11
9	Školní poradenské centrum spolupráce.....	14
10	Vzdělávání pedagogů	18
11	Postup při řešení krizové situace	18
12	Vyhodnocení MPP.....	21

1 Základní údaje

- podrobně zpracováno ve Školní preventivní strategii

Název a adresa školy	Základní škola a praktická škola Arkadie o. p. s., U Nových lázní 1286/9, 415 01 Teplice, včetně odloučeného pracoviště Purkyňova 10
Ředitel školy	Mgr. Ivan Růžička
Telefon	417 577 774, 724 707 952
E-mail ředitele	ruzicka@zsarkadie.cz
E-mail podatelny	podatelna@zsarkadie.cz
Webové stránky školy:	www.zsarkadie.cz

Školní metodik prevence	Mgr. Tomáš Vorochta
Telefon	417 577 774, 776 715 109
E-mail	vorochta@zsarkadie.cz

Výchovný poradce	Mgr. Martina Vitvarová
Telefon	417 577 774
E-mail	vitvarova@zsarkadie.cz

2 Úvod

Škola vytváří tento Preventivní program školy jako základní nástroj prevence a vyplývá z podnětů Školní preventivní strategie (ŠPS).

Tento preventivní program vychází ze Školského zákona a další platné legislativy a z dokumentů MŠMT, z významných uvádíme:

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), včetně doplnění.
- **Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních**, ve znění pozdějších předpisů.
- **Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných**, ve znění pozdějších předpisů se zabývá problematikou dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných (ve vztahu k primární prevenci zejména oblast sociálního znevýhodnění).
- **Vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání**, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 109/2002 Sb., o zařízeních ústavní výchovy, ochranné výchovy a zařízeních preventivně výchovně péče, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek.
- Národní strategie primární prevence rizikového chování na období **2019 – 2027**
- **Akční plán** primární prevence 2023 - 2025
- Metodický pokyn k prevenci a řešení šikany 2016 (č. j. MŠMT 211149/2016).
- Metodický pokyn MŠMT-Využití právních opatření při řešení problémového chování žáků na školách (MŠMT 2/2014).
- **Metodické doporučení** k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních (č. j. MŠMT 21291/2010-28)+22připojených tematických příloh rozšiřujících metodickou pomoc.

Jedná se o systémový prvek v realizaci preventivních aktivit, program je nejméně jednou ročně vyhodnocován, sleduje se účinnost, průběh, měří se efektivita jednotlivých aktivit. Pro školu je závazný a podléhá kontrole České školní inspekce i zřizovatele školy.

3 Charakteristika školy

- podrobně zpracováno v ŠPS

Kdo jsme:

Speciální škola zřizovaná dle § 16 odst. 9 školského zákona pro výchovu a vzdělávání žáků s mentálním postižením nebo žáků s mentálním postižením v kombinaci s jiným druhem postižení /obvykle tělesným či smyslovým.

Poskytujeme výchovně vzdělávací služby v těchto školách a školských zařízeních:

- základní škola,
- střední škola,
- školní družina,
- školní klub.

Naše motto:

"Samostatností ke svobodě."

Pro koho tu jsme:

Naše škola vzdělává žáky s mentálním postižením.

Co je posláním naší školy:

Posláním naší školy je vést žáky k samostatnosti, odpovědnosti a vzájemnému respektu.

Hlavním cílem školy je:

Připravit žáky pro život tak, aby dosáhli co největší samostatnosti.

Naše vize je být školou:

- kde usilujeme o kvalitní mezilidské vztahy, kde se k sobě chováme slušně a pomáháme si;
- kde se cítíme dobře, do které chodí žáci, zaměstnanci i rodiče rádi;
- kde se cítíme bezpečně, spolupracujeme a vzájemně se respektujeme;
- která umožňuje rozvoj žákům i zaměstnancům;
- otevřenou novým myšlenkám a přístupům;
- která úzce spolupracuje se svou zakladatelskou organizací Arkadie o. p. s.;
- kde pracují lidé, které jejich práce baví a zajímá;
- kde je se na co těšit;
- kde se učíme životem a pro život;
- jejíž absolventi se dále vzdělávají, nebo najdou uplatnění na pracovním trhu či v sociálních službách.

4 Naši žáci - specifika a rizikové chování

Naše škola vzdělává žáky převážně se souběhem vad, tj. žáky se speciálně vzdělávacími potřebami. Spektrum postižení našich žáků je od pásma lehkého mentálního handicapu až po těžký, s různou kombinací vad zejména tělesných a smyslových a poruch chování.

Díky svým handicapům, především poruše kognitivních funkcí, je většina našich žáků, více než ostatní, ohrožena specifickými typy rizikového chování, a to jak ve smyslu aktérů a účastníků, tak i případných obětí společensky nežádoucích jevů (podrobně zpracováno v ŠPS).

Rizikové chování a sociálně nežádoucí jevy (zneužívání návykových látek, šikana, vandalismus, agresivita, závislost na PC, gamblerství, záškoláctví, rasismus...) se vyskytuje ve všech vrstvách společnosti. Prevenci výskytu těchto jevů je důležité zahájit již v době základní školní docházky.

Tak jako na jiných školách, i u nás se setkáváme s výskytem rizikového chování žáků.

U našich žáků se objevuje zejména v těchto oblastech:

- absence pocitu zodpovědnosti za vlastní zdraví,
- nedostatečná ochrana dětí před společensky tolerovanými návykovými látkami,
- liberalizace drogové politiky,
- mobilní telefony, internet / závislost, rizikové chování,
- objektivní vnímání sebe sama a okolního světa,
- nedostatečná ochrana dětí před manipulací / naivita našich dětí,
- nedostatečnost našich dětí v oblasti finanční gramotnosti,
- nedostatečnost našich dětí v oblasti sociální komunikace / zaměřit se na schopnost odmítnout - naučit se říkat „NE“,
- nedostatečnost našich dětí v oblasti individuálního zvládnutí zvýšené dráždivosti, pohotovosti k afektivním reakcím a k mrzuté náladě.

Konkrétní aktuální oblasti RCH (získané zpětnou vazbou a ze zhodnocení práce MŠP a pedagogů):

- společensky nepřiměřené uspokojování sexuálních potřeb (1. stupeň)
- sexuální obtěžování mezi spolužáky (2. stupeň)
- kontakt s neznámými lidmi (nadměrná důvěřivost, mohou podepsat závažné dokumenty)
- respektování pravidel (hranic) v sociálních vztazích
- dodržování pravidel silničního provozu (přebíhání vozovky, nesledování provozu)
- krádeže – nezdrženlivost (respektování osobního vlastnictví)
- používání vulgárních výrazů (zařazují do svého slovníku, často neznají význam)
- projevy agrese díky zvýšené dráždivosti (může se jednat i o problémy s medikací)
- skryté záškoláctví (předstírání nemoci, nedojdou včas do školy, nechají si ujet spoj)
- kouření tabáku a zneužívání nikotinových výrobků (týká se 2. stupně a PRŠ, není masivně rozšířené).

Z toho především vycházejí i naše cíle.

5 Cíl Preventivního programu školy

Mějme na paměti cíle naší školy.

Společně se zaměstnanci, žáky a zákonnými zástupci sdílet tyto hodnoty a cíle:

- vytvářet pozitivní vztahy a bezpečné prostředí, kde každý má právo na úspěch a ocenění,
- vycházet z respektujícího přístupu,
- naším cílem je, aby žáci, rodiče i zaměstnanci chodili do školy rádi a našli v ní své uplatnění.

Cíle našeho preventivního programu vycházejí ze Školního preventivní strategie a aktuálního zmapování situace na škole. Výskyt rizikového chování zachycujeme pomocí pozorování, rozhovorů s pedagogy, žáky, rodiči a zákonnými zástupci žáků a odborníky ze školských poradenských zařízení. Primárním cílem je provádět soubor intervencí, jejichž cílem je zamezit, či snížit výskyt a šíření rizikového chování našich žáků.

Cíle Školního preventivní strategie

A. dlouhodobé

Základními cíli strategie primární prevence rizikového chování mohou být:

- výchova ke zdravému životnímu stylu,
- výchova v oblasti sociální komunikace,
- rozvoj a podpora sociálních kompetencí,
- funkční informační systém, financování projektů primární prevence a rizikového chování.

B. střednědobé

- zapojování rodin do života škol,
- pravidelné zapojování do grantového systému prostřednictvím vlastních projektů,
- školní preventivní strategii a Minimální preventivní program zařadit do školních nově připravovaných vzdělávacích programů.

C. krátkodobé

- zmapování potřeb v oblasti primární prevence,
- finanční podpora školních preventivní strategie.

Prevence rizikového chování zahrnuje především aktivity v oblastech prevence:

- násilí a šikanování,
- hrubého a agresivního chování,
- záškoláctví,
- manipulace k rizikovému chování a jednání,
- užívání návykových látek (vč. opomíjeného alkoholu a kouření), anabolik, medikamentů a dalších látek,
- netolismu (virtuálních drog) a patologického hráčství (gambling),
- kriminality, delikvence, vandalismu aj. forem násilného chování,

- ohrožení mravnosti a ohrožování mravní výchovy mládeže,
- komerčního sexuálního zneužívání dětí,
- syndromu týraných a zneužívaných dětí,
- xenofobie, rasismu, intolerance a antisemitismu,
- sekt a sociálně patologických náboženských hnutí,
- diváckého násilí.

Cíle preventivních aktivit pro nastávající školní rok 2023/24

Tyto cíle vyplynuly ze zhodnocení Školní preventivní strategie, minulých preventivních programů a průběhu uplynulého školního roku

- Realizovat naplánované a neuskutečněné akce zaměřené na prevenci z minulého školního roku.
- Zabývat se možným nárůstem RCH a SNJ u našich žáků.
- Zajistit nabídku pravidelných a nepravidelných volnočasových aktivit pro žáky a jejich zákonné zástupce/*popřípadě aktivitu obohatit o nové.*
- Pokračovat ve vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti prevence/*včetně vzájemného předávání si zkušeností v rámci sebevzdělávání a metodologických setkání.*
- Vést žáky k rozpoznání svých sklonnů k agresí a naučit se je uvolňovat společensky přijatelným způsobem/*možné v rámci Projektových dnů.*
- Sledovat chování a projevy žáků, kteří nerespektují pravidla a hranice v sociálních vztazích, zaměřit se na efektivní pomoc i za pomoci vnějších partnerů, případy dále sledovat/*závažné aktivity zapisovat do Ped. deníku, seznamovat s tím kolegy.*
- Vést žáky k respektování pravidel (hranic) v sociálních vztazích a společensky přijatelnému uspokojování sexuálních potřeb/*zaměřit se na socializaci; vycházky, exkurze, výlety, poznávání světa.*
- Zaměřit se i na žáky PRŠ v oblasti prevence a projevů RCH a SNJ /*dopravní výchova-chování účastníků silničního provozu, neopomenout i projevy sebepoškozování, sebevražedného jednání/ i náznaky sledovat, informovat.*
- Zaměřit se na snížený výskyt používání vulgárních výrazů mezi žáky.
- Nadále provádět osvětu v oblasti nevhodného používání informačních technologií/*naplánovat aktivitu se zaměřením na nebezpečí používání/zneužívání informačních technologií.*
- Zaměřit se na žáky přecházející z 1. stupně na druhý stupeň a jejich adaptaci na nové prostředí/*všichni třídní vyučující nově nastoupivších.*
- Prohlubovat a udržet spolupráci s rodiči a zákonnými zástupci našich žáků v oblasti informovanosti, předcházení i případného řešení sociálně nežádoucích jevů a RCH/*pokračovat v našich aktivitách, byly oceňovány rodiči jako velmi dobré + informovat o možnostech spolupráce s MŠP a výchovnou poradkyní a jejich pomoci v této oblasti; měli bychom i o výsledcích informovat o tom, jak jsme určité „problematické“ případy vyřešili.*
- Téma klima ve škole, pokračovat v posilujících aktivitách. /*Angažovat žáky především 2. stupně a žáky PRŠ /přiměřeně k jejich schopnostem a možnostem, do této problematiky, k vytvoření Školního parlamentu.*

Z dlouhodobých cílů ze ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ STRATEGIE 2021 - 2025

Získat za školního psychologa PhDr. Vojtěcha Hadrabu vhodnou náhradu/ to se nám již zdařilo, získali jsme náhradu školního psychologa - Mgr. Šárku Röhrichovou, na kterou se mohou s problémy obrátit nejen naši žáci a jejich rodiče, ale mohou s ním konzultovat i pedagogové naší školy.

Pokračovat a udržet výbornou spolupráci s rodiči našich žáků v oblasti informovanosti, předcházení i případného řešení sociálně nežádoucích jevů a RCH, (nejlépe formou osobního pohovoru).

Obecnými cíli školního programu je vést žáky k sebevědomí, správnému sebehodnocení, stanovení si reálných cílů v životě, k poznání sebe sama, k zvládání zátěžových situací, k dovednostem řešit své problémy bez toho, aby ubližovali sobě nebo druhým, uvědomoval si důsledky svého chování, uměl říkat ne a požádat o pomoc

Dlouhodobými a hlavními cíli působení v oblasti prevence rizikového chování konkretizovanými dle specifik našich žáků je vést (v míře přiměřené jeho handicapu/ind. schopnostem a možnostem) naše žáky k odpovědnosti za vlastní chování a způsob života:

- s posílenou duševní odolností vůči stresu, negativním zážitkům a vlivům,
- schopné objektivně vnímání sebe sama a okolní svět,
- schopné rozpoznat předjímat následky svého chování, zejména rizikového,
- schopné odhalit a „účinně“ se bránit manipulaci,
- schopné v rámci svých možností umět přizpůsobit své chování krizové situaci,
- schopné dělat samostatná (a pokud možno správná) rozhodnutí,
- s přiměřenými sociálně psychologickými dovednostmi,
- schopné řešit, případně schopné nalézt pomoc pro řešení problémů,
- s vyhraněným negativním vztahem k návykovým látkám,
- s představou o svém budoucím životě a životním stylu,
- podílejší se na tvorbě prostředí a životních podmínek.

Cíle Preventivního programu jsou zaměřeny do několika základních oblastí

- **Oblast zdravého životního stylu**-výchova ke zdraví, informovanost všech žáků o negativních důsledcích zneužívání návykových látek i o látkách samotných, osobní a duševní hygiena, výživa, uspokojování životních potřeb, zájmové aktivity.
- **Oblast společenskovední**-formy komunikace, sociální dovednosti (schopnost a dovednost žáka odmítnout, říkat ne apod.).
- **Oblast přírodovědná**-biologie člověka, fyziologie, sexualita, biologické účinky drog, chemické aspekty drog.
- **Oblast rodinné a občanské výchovy**-životní cíle, zdravé vztahy mezi vrstevníky, partnerské vztahy.
- **Oblast sociálně právní** aspekty sociálně nežádoucích jevů a rizikového chování, postoj společnosti k nim, práva dítěte a občana.

Dalšími cíli je budovat školní poradenství, dosáhnout dostatečné vzdělanosti všech pedagogů školy v oblasti primární prevence a posilovat spolupráci mezi nimi, žáky a zákonnými zástupci.

Zvýšená hygienická opatření vedoucí k dočasnému uzavírání škol a prezenční výuky se nás v minulém školním roce příliš nedotkla, přesto mnohé plánované akce a aktivity pro žáky i rodiče byly omezeny, či zrušeny. Musíme se připravovat na situaci, kdy by se nás i v tomto školním roce mohlo případné omezení naší činnosti týkat.

6 Způsob realizace

- podrobně zpracováno v ŠPS

Základními kompetencemi prevence v rámci podpory zdraví a zdravého životního stylu žáka (v míře přiměřené jeho handicapu/ind. schopnostem a možnostem) jsou:

- **zvyšování sociální kompetence** – rozvíjení sociálních dovedností, které napomáhají efektivní orientaci v sociálních vztazích, odpovědnosti za chování a uvědomění si důsledků jednání
- **posilování komunikačních dovedností** – zvyšování schopnosti řešit problémy, konflikty, adekvátní reakce na stres, neúspěch, kritiku
- **vytváření pozitivního sociálního klimatu** – pocitu důvěry, bez nadměrného tlaku na výkon, zařazení do skupiny, práce ve skupině vrstevníků, vytvoření atmosféry pohody a klidu, bez strachu a nejistoty
- **formování postojů ke společensky akceptovaným hodnotám** – pěstování právního vědomí, mravních a morálních hodnot, humanistické postoje apod.

Klíčové vyučovací oblasti jsou

- **oblast přírodovědná** (např. biologie člověka, fyziologie, biologické účinky drog, chemické aspekty drog, zneužívání léků, atd.)
- **oblast zdravého životního stylu** (např. výchova ke zdraví, osobní a duševní hygieně, podmínky správné výživy, volný čas apod.)
- **oblast společenskovední** (proces socializace jedince, užší a širší společenské prostředí, jedinec ve vzájemné interakci se sociálním prostředím apod.)
- **oblast rodinné a občanské výchovy** (společensky přijatelné chování, nácvik modelového chování a jednání, řešení konfliktu, postavení rodiny ve společnosti, vedení domácnosti, finanční inteligence, správná výživa, zdravý vývoj a příprava na život, formy komunikace, zvyšování sociální kompetence dětí a mládeže, subjekty participující v oblasti prevence drog atd.)
- **oblast sociálně právní** (právní aspekty drog, práva dítěte, význam a cíle reklamy apod.)
- **oblast sociální patologie** (postoj společnosti ke zneužívání drog, delikventní chování, kriminalita, xenofobie, šikanování, rasismus apod.)

Preventivní témata jsou nejčastěji frekventována v následujících předmětech

ZŠ

Občanská nauka
Přírodopis
Český jazyk
Matematika
Výtvarná výchova
Sport a pohyb
Chemie
Informatika
Práce a činnosti

ZŠS

Český jazyk
Matematika
Náš svět
Rozumová výchova
Výchova ke zdraví
Výtvarná výchova
Počítačové dovednosti
Zdravotní tělesná výchova
Sport a pohyb
Práce a činnost

PRŠ I.

Rodinná výchova
Občanská nauka
Český jazyk
Matematika
Výtvarná výchova
Sport a pohyb
Výchova ke zdraví
Domácí práce
Počítačové dovednosti
Praktická cvičení

PRŠ II.

Rodinná výchova
Občanská nauka
Český jazyk
Matematika
Výtvarná výchova
Sport a pohyb
Výchova ke zdraví
Příprava pokrmů
Počítače a komunikace
Praktická cvičení

7 Znalostní kompetence žáků

- podrobně zpracováno v ŠPS

8 Vlastní program

Kontinuální aktivity v rámci minimálního preventivního programu

V 1. – 5. ročníku budou vybraná témata zařazena do výuky formou integrace do výukových předmětů a formou projektového vyučování. Třídní učitelé témata přizpůsobí skupině žáků, neboť děti dobře znají a vědí, na kterou problematiku se nejvíce zaměřit. Základem preventivního programu na prvním stupni bude rozvíjení schopnosti komunikovat, prodiskutovat své problémy a konflikty a vyjadřovat své názory v komunitním kruhu třídy.

V 6. – 9. ročníku a na střední škole bude primární prevence intenzivnější, budou vybraná témata zařazena do výuky formou integrace do výukových předmětů a formou projektového vyučování. Bude jasně zaměřena na vytvoření pozitivního vztahu ke zdravému životnímu stylu, vzájemné tolerance, dovednosti tolerovat osobní vlastnictví a zaměříme se také na upevnění zdravých vztahů mezi vrstevníky. U žáků střední školy se více zaměřujeme na individuální plánování a na rozvoj jejich schopnosti a dovednosti, které využijí žáci v přechodu do „samostatného života“, a s tím souvisejících preventivních aktivit.

V letošním školním roce plánujeme pokračování projektových týdnů, plánujeme i pobytový výjezd, v projektovém týdnu se zaměříme i na preventivní oblasti-především na problematiku netolismu, zaměříme se i na vedení žáků k respektování pravidel (hranic) v sociálních vztazích, rozvíjení sociálních dovedností, komunikačních dovedností a zvyšování schopnosti řešit problémy, konflikty, společensky přijatelným způsobem; především výjezdové a pobytové akce plní důležitou úlohu v posilování adaptačních schopností našich žáků na nové prostředí. Protože se těchto výjezdů účastní i žáci z Valů, kteří od září nově nastoupí na Archu, soustředíme se i na jejich začleňování do nového kolektivu a posilování pozitivních vazeb s novými spolužáky i vyučujícími.

Při výběru témat primární prevence vychází učitelé z našich školních vzdělávacích programů „Učíme se pro život, Učíme se životem a S praxí do života I. a II.“, a to zejména v předmětech Náš svět, Výchova ke zdraví, Počítačové dovednosti/Počítače a komunikace/Informatika, Sport a pohyb, Občanská výchova, Výchova ke zdraví a Rodinná výchova.

Jednorázové aktivity v rámci minimálního preventivního programu

Jejich hlavním přínosem z hlediska prevence jsou zážitky-zážitková terapie, které si děti z těchto akcí odnesou. Pozitivní pocity nabyté při těchto akcích mají ukázat dětem, jakými kladnými činnostmi lze uspokojovat potřebu úspěchu. Zároveň posilujeme kompetencemi prevence v rámci podpory zdraví a zdravého životního stylu žáka.

Připravujeme tyto aktivity:

- týdenní pobyty,
- jarní týdenní pobyty – projektový týden
- letní tábor,
- divadelní, filmová představení,
- akce zaměřené na budoucnost našich žáků (setkání s rodiči vycházejících žáků a nabídka pomoci, návštěva odborných učilišť, beseda na úřadu práce, ...),
- setkání rodin,
- cyklistický výcvik,
- návštěvy dopravního hřiště v Proseticích,
- besedy a akce s městskou a státní policií,
- lyžařský výcvik,
- plavecký výcvik,
- bruslařský výcvik,
- plavecká soutěže,
- letní a zimní speciální olympiády,
- abilympiády,
- Vánoce s Arkadií,
- vystoupení našich žáků a studentů,
- výstava prací žáků Arkadie,
- Matějská pouť,
- školní výlety – třídní i celoškolní,
- exkurze,
- účasti na soutěžích.

Dlouhodobé podpůrné programy v rámci Minimálního preventivního programu

- pěvecký kroužek (hudební soubor žáků školy, dalších klientů Arkadie a jejich přátel),
- sportovní kroužek,
- výtvarně keramickém kroužek,
- kroužek s námi do přírody,
- rybářský kroužek,
- ergoterapeutický kroužek,
- turistický kroužek,
- taneční kroužek,
- deskové hry,
- grafomotorika,

- canisterapie,
- kroužek tvůrčí dílny.

Arkadie, o.p.s. dlouhodobě spolupracuje s organizací *Lebenshilfe „Altmark- West“* v SRN. V průběhu devíti let, během kterých obě organizace spolupracují, se uskutečnila řada společných dovolených, projektů, stáží a návštěv odborných pracovníků a klientů. Dlouhodobě tyto přátelské kontakty finančně podporuje Česko-německý fond budoucnosti. Jde o otevřený proces, při kterém se snažíme především získat důvěru rodičů, kteří jsou uživateli našich služeb a jistě chtějí pro své dítě kvalitní, profesionální, ale zároveň lidskou péči.

9 Školní poradenské centrum spolupráce

Personální zajištění poradenského centra

Výchovný poradce

Koordinuje společně s metodikem prevence aktivity školy v oblasti prevence. Aktivně nabízí učitelům a žákům možnost poradit se o svých problémech. Zaměřuje se na žáky, kteří jsou ohroženi ve svém vývoji, sebepojetí, komunikaci s druhými. Učitelé informují výchovného poradce o případech výskytu agresivního chování ve třídě, signálů o potížích žáka (osobnostní, rodinné, vztahové), náhlém i trvalém neúspěchu v učení, obtížné komunikaci, konfliktu s rodiči, porušování pravidel soužití ve škole žákem, krádežích ve třídách. Výchovný poradce navrhuje opatření, navrhuje řediteli školy svolání porady k řešení výchovných problémů, vede individuální konzultace s dětmi, s rodiči, informuje o možnostech odborné péče a další pomoci (adresář sociálních služeb, linku bezpečí apod.). Jedná se sociálním odborem. Konzultuje problémy s odbornými pracovišti – SPC, PPP. Spolupracuje na hodnocení realizace minimálního preventivního programu.

Metodik prevence

Školní metodik prevence (dále ŠMP) je pracovník školy, jeho standardní činnosti jsou vymezeny ve vyhlášce č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů.

Mezi standardní činnosti ŠMP patří metodické, koordinační, informační a poradenské činnosti. Mezi jeho činnosti patří zejména:

Koordinace tvorby a kontrola realizace Preventivního programu školy. Koordinace a participace na realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci záškoláctví, závislostí, násilí, vandalismu, sexuálního zneužívání, zneužívání sektami, prekriminálního a kriminálního chování, rizikových projevů sebepoškozování a dalších forem rizikového chování. V případě našich žáků tyto preventivní aktivity vycházejí ze specifík našich žáků a jejich handicapu (postižení našich žáků je od pásma lehkého mentálního handicapu až po těžký, s různou kombinací vad zejména tělesných a smyslových a poruch chování), podrobně popsáno v ŠPS.

Metodické vedení pedagogických pracovníků školy v oblasti primární prevence rizikového chování

Koordinace vzdělávání pedagogických pracovníků školy v oblasti primární prevence rizikového chování.

Koordinace spolupráce školy s orgány státní správy a samosprávy, které mají v kompetenci problematiku primární prevence rizikového chování.

Vedení písemných záznamů v dané oblasti, v naší škole je to především Pedagogický deník a záznamy metodika.

Kontaktování odpovídajícího odborného pracoviště a participace na intervenci a následné péči v případě akutního výskytu rizikového chování.

Vedení dokumentace, evidence a administrativy související se standardními činnostmi v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů a předávání informací o realizovaných preventivních programech školy pro potřeby analýz, statistik a krajských plánů prevence.

Na naší škole pracují **speciální pedagogové**. Věnují se v rámci výuky rozvoji kompetencí žáků v oblasti sociálních dovedností, učí podle principů a metod v rámci koncepce školy. **Díky specifickému zaměření naší školy na žáky s mentálním postižením-s poruchou kognitivních funkcí, je většina našich žáků ohrožena specifickými typy rizikového chování, a to jak ve smyslu aktérů a účastníků, tak i případných obětí; naši pedagogové se tak každodenně dostávají do konfrontace s projevy nestandardního chování a jednání našich žáků, které naši pedagogové musí bezodkladně řešit.**

Pedagogové provádějí průběžnou diagnostiku žáků a třídy, na pedagogických radách vzájemně hodnotí uplynulé období, konzultují případné problémy, navrhnou opatření. Třídní učitel je v kontaktu s rodiči/zákonnými zástupci žáků své třídy prostřednictvím třídních schůzek, osobních setkání a dalších možností komunikace (tel. kontakt, spojovací sešit). Pozn. v době distanční výuky z důvodů hyg. opatření využíváme pro styk s žáky i zákonnými zástupci individuální metody jako jsou videokonference prostřednictvím internetu.

Ředitel školy sleduje efektivitu prevence rizikového chování. Sleduje problémy v kontextu celé školy a dělá personální a organizační opatření ke zlepšení vzájemného soužití ve škole. Svolává v případě potřeby porady k řešení výchovných problémů za účasti rodičů, pedagogů, pracovníků orgánů péče o dítě, psychologů apod.

Školní psycholog v průběhu tohoto školního roku mohou naši žáci, studenti, jejich rodiče a zákonní zástupci využívat služeb školní psycholožky Mgr. Šárky Röhrichové. Její odborné zkušenosti využívá i školské poradenské centrum problémy a kauzy s ním mohou konzultovat i pedagogové naší školy

Literatura a video s tematikou primární prevence rizikového chování-je možno zapůjčit rodičům našich žáků

Svoboda J., Němcová L.: Krizové situace výchovy, Triton 2015
Robet Č.: Učitel a rodič, Grada 2013
Robert Č.: Odměny a tresty ve školní praxi, Grada 2014
Herman M.: Najdi si svého marťana, Hanex 2018
Vágnerová, M.: Psychopatologie pro pomáhající profese, Portál 2000
Nešpor, K.: Prevence problémů působených návykovými látkami na školách, Praha
Nešpor, K.: Středoškoláci o drogách, alkoholu, kouření a lepších věcech, Praha 1995
Nešpor, K.: Hazardní hra jako nemoc, Ostrava 1994
Nešpor, K., Provazníková, H.: Slovník prevence problémů působených návykovými látkami, Praha 1996
Nešpor, K.: Týká se to i mne?, Sportpropag 1992
Nešpor, K.: Návykové látky – romantické období končí, Praha 1995
Nešpor, K., Csémy, L.: Alkohol, drogy a vaše děti, Sportpropag 1993
Nešpor, K., Millerová, M.: Jak přestat brát drogy, Praha 1999
Nešpor, K., Csémy, L., Pernicová, H.: Jak předcházet problémům s návykovými látkami na základních a středních školách, Praha 1996
Marhounová, J., Nešpor, K.: Alkoholici, fetišci a gambleři, Empatie 1995
Presl, J.: Drogová závislost, Praha 1995
Bártová, J.: Prevence není nikdy dost!, Praha 1996
Täubner, V.: Metodika sexuální výchovy, Praha 1996
Pamplon, R., Uhrin, R.: S chutí za zdravím, Praha 2002
Diehl, H., Ludingtonová, A., Pribiš, P.: Dynamický život, Praha 2001
Melgosa, J.: Žít naplno, Praha 1999
Montagniera, L.: AIDS fakta naděje, Praha 1996
MŠMT: Pedagogové proti drogám, Praha 1999
Dunovský, J., Dytrych, Z., Matějček, Z.: Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě, Praha 1995
Němec, J., Bodláková, I.: Prevence zneužívání návykových látek, Praha 1996
Holstein, M., Cohen, W., Steinbroner, P.: Rozhodni se ...příručka pro život bez drog, Praha 1996

Video:

Svět drog, Příliš rychlá jízda, Drogy a AIDS, Kdopak by se sexu bál, Vyber si zdraví, Dospívání a menstruace, Řekni drogám ne.

Ostatní preventivní aktivity

- informační nástěnka je umístěna ve vestibulu školy, o jednotlivých aktivitách jsou informováni žáci, rodiče a zákonní zástupci osobně i prostřednictvím spojovacích sešitů, nebo na webových stránkách školy www.zsarkadie.cz

Kontakty na odborná spolupracující centra

Kontaktní centrum WHITE LIGHT I., Doubravská 122/5 Teplice 415 01 Telefon: +420 417 530 788, Mobil: +420 602 414 911, E-mail: kc@whitelight1.cz

Organizace	Jméno pracovníka	Kontakt (adresa, telefon, e-mail)
Krajské ředitelství policie ústeckého kraje, preventivně informační skupina	Bc. I. Novotná	974 439 207 pistp@mvr.cz Masarykova 1363 Teplice 415 96
Koalice proti kouření	M. Došková Koordinárka prev. projektů	739 040 489 ustecko@bezcigaret.cz
Hasičský záchranný sbor Ústeckého kraje (pobočka Teplice - Trnovany)	p. Čermák	Riegrova 1898, Teplice - Trnovany 415 01 950 441 205 950 441 011 www.hasici-teplice.cz
Policie ČR Územní odbor Teplice	ředitel: plk. Mgr. Daniel Plechatý	tel.: 974 421 111 krpulk.uo.tp.sekret@pcr.cz
Policie ČR-Prevence Teplice		Prevence - Policie České republiky
PPP metodik prevence	Mgr. Denisa Třešňáková	417 533 669
OSPOD Teplice	Mgr. Fialová	777 115 526
OHES Teplice	MUDr. Poláčková	477 755 760
SPC Teplice	Mgr. Korandová	603 487 774
Poradna pro integraci	Daniela Pettrichová - vedoucí integračních a vzdělávacích aktivit, Ústí nad Labem	tel: +420 475 208 449 Velká Hradební 33 400 01 Ústí nad Labem usti@p-p-i.cz
Člověk v tísni, o. p. s. Jeden svět na školách	Karel Strachota - ředitel	Šafaříkova 24 120 00 Praha 2 Tel: +420 226 200 433 Fax: +420 226 200 401 E-mail: jsns@jsns.cz

Spolupráce s rodiči a zákonnými zástupci našich žáků

Základem naší spolupráce s rodiči/zákonnými zástupci, je úzký vztah rodičů k třídním učitelům a asistentům pedagogů. Jelikož v jednotlivých třídách naší školy je poměrně nízký počet žáků (vzhledem k jejich schopnostem) a hlavně díky „rodinné atmosféře“ panující na naší škole, je vztah mezi rodičem a třídním učitelem většinou velmi úzký a snažíme se o budování vstřícného a efektivního vztahu, zaměřeného na společný postup při rozvoji žáka.

(podrobně zpracováno ve Školní preventivní strategii)

10 Vzdělávání pedagogů

Nejvýznamnějším faktorem pro kvalitu školy je kolektiv pedagogických pracovníků. Ten se podařilo v několika minulých letech stabilizovat, na škole působí plně kvalifikovaní pedagogové.

Nedílnou součástí pedagogického týmu na škole jsou asistenti pedagoga, kteří mají minimálně střední vzdělání s maturitou s převážně pedagogickým, zdravotním a sociálním zaměřením. Šíře jejich vzdělání umožnila vytvořit na pracovišti velmi funkční kolektiv asistentů splňující specifické nároky při práci s handicapovanými žáky.

Všichni asistenti pedagoga si doplnili kvalifikaci absolvováním akreditovaného studijního programu pro asistenty pedagoga, a jsou tedy plně odborně kvalifikovaní pro výkon této funkce dle zákona o pedagogických pracovnících č. 563/2004 Sb.

Škola a její vedení podporuje další vzdělávání všech svých pedagogických pracovníků ve vzdělávacích oblastech prevence sociálně nežádoucích jevů, rizikového chování

Účast jednotlivých pedagogických pracovníků na vzdělávacích akcích je vyhodnocena ve Výroční zprávě školy.

Školní metodik prevence navštěvuje setkání školních metodiků prevence v PPP a doplňuje si vzdělání v podobě a kurzů.

11 Postup při řešení krizové situace

Ve škole se snažíme budovat vzájemnou důvěru mezi učitelem a žákem. Žák ví, že se může na učitele obrátit a bude respektován jeho názor, jeho potřeby. Učitel se zajímá o žáka, podněcuje dialog. Učitel získává důvěru žáka i prostřednictvím budování vztahu s rodinou, sociálním prostředím žáka. Při řešení problémů je učitel otevřen komunikaci s žákem, s rodičem, širší rodinou, ostatními pedagogy, výchovným poradcem, školním psychologem, metodikem prevence nebo ředitelem školy.

V případě potřeby doporučí učitel žákovi odbornou pomoc/podle druhu a závažnosti zapojí do řešení problému zákonné zástupce žáka, kolegy, vedení školy, případně odborníky na danou oblast; škola má vybudovanou rozsáhlou podpůrnou poradenskou síť; zaměstnanci školy jsou odborníci vzdělání v mnoha oblastech, zapojení do DVPP, kteří jsou ochotni se o své zkušenosti podělit a pomoci.

Na základě dosažení dohody o společných cílech a postupech **dochází k celkové a jednotné podpoře žáka.**

V případě náhlého (krizového) výskytu jednotlivých rizikových forem chování žáků školy bude škola a její pedagogičtí pracovníci postupovat dle Školního řádu, krizového plánu žáka, platné legislativy a doporučených postupů vymezených v dokumentech:

V případě výskytu/ i podezření/ ze šikany na naší škole budeme primárně postupovat dle Metodického pokynu MŠMT-Využití právních opatření při řešení problémového chování žáků na školách /dostupné všem pedagogům školy i na cloudovém úložišti/, a dalších platných dokumentů a doporučení:

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních (č. j. MŠMT 21291/2010-28)

Metodický pokyn k prevenci a řešení šikany (č. j. MŠMT 211149/2016)

Metodický pokyn k řešení šikanování včetně postupu při řešení šikany a nastavení klimatu ve škole.

Využití právních opatření při řešení problémového chování žáků (doporučená metodika MŠMT 2014).

<https://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>

Dále je možné využít: SHRNUTÍ OPATŘENÍ MŠMT PŘI ŘEŠENÍ ŠIKANY VE ŠKOLÁCH A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍCH

- MŠMT nabízí školám nástroj, který napomáhá při řešení rizikového chování žáků – Individuální výchovný plán (známý pod názvem Smlouvy s rodiči):
<http://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/metodicke-doporuceni-msmt-pro-praci-s-individualnim>
- Metodický pokyn MŠMT-Využití právních opatření při řešení problémového chování žáků na školách, <http://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/vyuziti-pravnich-opatreni-pri-reseni-problemoveho-chovani>
- Národní institut pro další vzdělávání nabízí školám různé programy a semináře pro učitele, které řeší téma šikany, například: <http://www.nidv.cz/vzdelavaci-programy>
- MŠMT také certifikuje programy primární prevence rizikového chování, které nabízí nejružnější organizace: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/certifikace-programu-primarni-prevence-1>

Šikana a její řešení s odborníky:

- Sdružení Linka bezpečí (116 111), www.linkabezpeci.cz
- Společenství proti šikaně, www.sikana.org
- Internet poradna, www.internetporadna.cz
- Kontakt MŠMT, prevence@msmt.cz
- Minimalizace šikany, www.minimalizacesikany.cz (poradna, publikace, letáky ke stažení apod.)
- Internet poradna, www.internetporadna.cz
- Minimalizace šikany, www.minimalizacesikany.cz (poradna, publikace, letáky ke stažení apod.)
- Internet poradna, www.internetporadna.cz
- Veřejný ochránce práv, www.ochrance.cz
- Amnesty International ČR, www.amnesty.cz
- E-Nebezpečí pro učitele, www.e-nebezpeci.cz
- Národní centrum bezpečnějšího internetu, www.ncbi.cz
- Portál E-Bezpečí, www.e-bezpeci.cz
- Online poradna projektu E-Bezpečí, www.napisnam.cz

Doporučené a využívané odkazy v primární prevenci rizikového chování:

- Prevence rizikového chování: <http://www.prevence-info.cz/>
- Život bez závislostí: <http://www.zivot-bez-zavislosti.cz/>
- Osobnostní a sociální výchova: <http://www.odyssea.cz/>
- Společně k bezpečí: <http://www.spolecnekbezpeci.cz/>
- Linka pro rodinu a školu: <http://linkaztracenedite.cz/>

- Jeden svět na školách: <https://www.jsns.cz/>
- Minimalizace šikany: <http://www.minimalizacesikany.cz/>
- Bezpečně on-line: <http://www.bezpecne-online.cz/uvod>
- Bezpečný internet: <http://www.bezpecnyinternet.cz/>
- Poruchy příjmu potravy: <http://www.anabell.cz/>
- Linka psychologické pomoci: <https://sebevrazdy.cz/materialy/>
- Česká asociace metodiků prevence: <http://www.casmp.cz/>

12 Vyhodnocení MPP

O MPP se průběžně vedou záznamy, s jejichž výsledky bude pravidelně seznamovat vedení školy, ostatní pedagogické pracovníky a rodiče a zákonné zástupce žáků.

Vyhodnocení se týká věcné podstaty realizace jednotlivých akcí a aktivit, dává přehled o počtech účastníků, schopnosti realizovat jednotlivé programy apod.

Vyhodnocení výsledků uskutečňovaného procesu změn:

- Zhodnocení výskytu rizikového chování a výskytu sociálně nežádoucích jevů ve škole.
- Zhodnocení psychosociálního klimatu ve škole, kázně a případně i prospěchu žáků.
- Zhodnocení posunu v postojích a hodnotových systémech dětí.

Proces změn bude vyhodnocován průběžně a trvale pomocí prostředků poskytujících zpětnou vazbu.

Program se bude pravidelně vyhodnocovat (1x ročně)-zejména se týká bodu1., ostatní dle aktuálních potřeb; vyhodnocení provede vedení školy ve spolupráci se školním metodikem a výchovným poradcem; v případě potřeby bude aktualizován pro další období.

V Teplicích, dne 1. 9. 2023

Mgr. Tomáš Vorochta
metodik školní prevence